

MICRO 3 - koordinace, CPE, trh

Otázky: Jaký je rozdíl mezi intenzitou a produktivitou práce? Kdy a proč dochází k odklonu od liberálních názorů na fungování ekonomiky? Co je hranice výrobních možností? Kdy dosahuje ekonomiky výrobní efektivnosti? Jakým způsobem může dojít k posunu hranice výrobních možností? Jaká situace je pareto optimální? Co jsou alternativní náklady? Jaký je rozdíl mezi zákonem klesajících výnosů a klesajícími výnosy z rozsahu? Jaké funkce plní peníze?

koordinace - uvedení jednotlivých částí do souladu

- důvodem koordinace - vzácnost zdrojů; rostoucí spotřeba, dělba práce
- rozvoj $\Rightarrow$ nároků na rozsah a kvalitu **interakce**

Proč s ekonomickým rozvojem dochází k růstu nároků na koordinaci – vysvětlete.

- **základní ekonomické otázky: Co vyrábět? Jak vyrábět? Pro koho vyrábět?**
- hospodářský mechanismus usměrňuje zdroje vzhledem k potřebám?
  - **zdroje $\Rightarrow$ hospodářský mechanismus $\Rightarrow$ statky $\Rightarrow$ potřeby**
  - omezené zdroje + $\Rightarrow$ spotřeba $\Rightarrow$ výroba by měla být efektivní = získat maximum výkonu z omezených zdrojů
- **Principy hospodářského života: tradice, příkaz, cenový systém**

Uveďte příklady fungování jednotlivých koordinačních mechanismů

- XX. století centrálně plánované ekonomiky (CPE) X tržní ekonomiky
- CPE koordinace vertikální X tržní ekonomiky koordinace horizontální
- současnost - ekonomiky **smíšené**

CPE

- $\Rightarrow$ Co, jak a pro koho vyrábět? – rozhodují úředníci
- + státní vlastnictví

Konkretizujte jak se v centrálním plánu vyrábí například ledničky. Z jakých důvodů není systém efektivní? Jak systém dosahuje rovnováhu?

Tržní hospodářství

- lidé nakupují $\Rightarrow$ vyjadřují co chtějí a co nechtějí $\Rightarrow$ pokyn pro výrobce; svobodná volba suverénního subjektu
- + demokratický a liberální systém – soukromé vlastnictví výrobních prostředků

Jaký význam má vlastnictví výrobních prostředků? Jakou motivaci mají tržní subjekty?

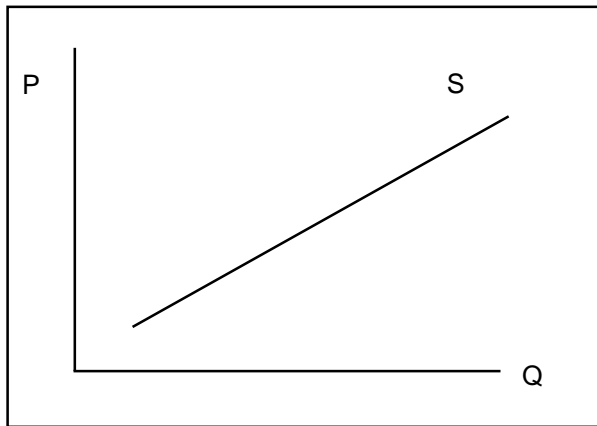
+ trh užívá zdrojů nejdokonalejším možným způsobem

- systém směřuje k rovnováze = v jednotlivém okamžiku nemusí být optimálně využity všechny zdroje X CPE stanovit optimum již při rozhodování $\Rightarrow$ centralizace rozhodování
- vzájemné ovlivňování: tvorby nabídky, tvorby poptávky a tvorby cen

Jaké jsou rozdíly v koordinaci mezi CPE a tržním mechanismem?

Nabídka (S) - souhrn všech zamýšlených prodejů se kterými přicházejí na trh výrobci

- nabídka - celková (agregátní) - všichni výrobci a všechny ceny; individuální - jeden výrobce; dílčí - jediný výrobek od různých výrobců
- nabídka = vždy funkční vztah mezi množstvím nabízené produkce (Q) a cenou (P)

zákon rostoucí nabídky

Vysvětlete tvar nabídkové křivky.

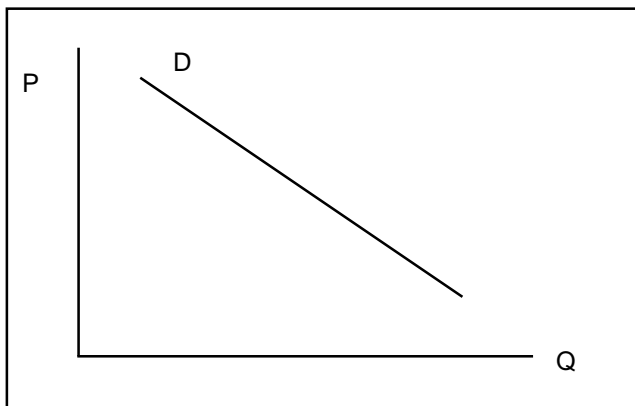
! na rozdíl mezi změnou nabízeného množství a změnou nabídky!!

Poptávka (D) - souhrn zamýšlených koupí; je určena poptávaným množstvím a cenou

- poptávka - celková (agregátní); individuální a dílčí

Jak se liší jednotlivé uváděné typy poptávky?

- **koupěschopná poptávka** - pokud existuje snaha nakupovat a peněžní prostředky
- **zákon klesající poptávky** - $\uparrow P \Rightarrow \downarrow Q$

Na příkladu vysvětlete tvar křivky poptávky.

Cena - výslednice střetu mezi D a S; změny ceny = odraz změn mezi D a S; $S > D \Rightarrow \uparrow$ ceny

ALE zároveň cena informace pro další rozhodování o nabídce i poptávce

Jakým způsobem vzniká cena v tržním systému a jaký v CPE? Zakreslete situaci, kdy stát stanoví cenu zboží – jaké ekonomické dopady toto rozhodnutí bude mít?

- **cenová liberalizace**

Jaký proces označujeme jako cenovou liberalizaci?

tržní subjekty:

domácnosti - kupující na trhu výrobků a služeb zároveň nabízí VF

firmy - prodávající na trhu výrobků a služeb, kupující na trhu VF

stát

Na jaké trhy vstupují a v jaké funkci vstupují jednotlivé tržní subjekty na trh?

- **základní funkcí trhu** je optimalizace alokace zdrojů

$\uparrow P \Rightarrow$ firmy $\uparrow Q \Rightarrow \uparrow D$ po VF protože omezené zdroje $\Rightarrow$ přesun VF od výrob, kde $\downarrow$ cena